СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 139. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 17. червня, 1926. VOL. XXXIV. No. 139. Jersey City, N. J., Thursday, June 17. 1926. THREE CENTS

ЩЕ ВИГРІБУЮТЬ НОВІ ВИБОРЧІ ФОНДИ

ВАШИНГТОН, 15. червня. — Коли вже здавалося, що слідство сенатового комітету, встановленого для розслідження виборчих видатків при недавних правиборах сенатора в Пенсилвенії, вже відкрило всі видатки, показалося, що сим просто кінця нема. Ось нині самий кандидат республиканської опозиції Вер признався перед комітетом, що він дав свому виборчому комітетови вексель на 100,000 долярів з тим, щоби гроші вжити на вибори.

ДЕМОКРАТИ КРИТИКУЮТЬ КОРУПЦІЮ ВИБОРЦІВ.

ВАШИНГТОН, 15. червня. — Робінсон, сенатор з Верджінії, виголосив у сенаті довшу промову про виборчі надужиття, роскриті сенатовим комітетом, розсліджуючим пенсилвенійські правибори сенатора. Сенатор говорив, що сі правибори се лишень один примір сеї корупції виборців, яку веде републиканська партія, та взивав демократичну партію зробити зі сеї корупції виборчий клич.

ЗНОВА НЕПРИЄМНА ПОХИБКА ПРОГИБІЦІЙНОЇ СТОРОЖІ.

НЮПОРТ, Ровд Айленд, 15. червня. — Прибережна сторожа, шукаючи за пачкарями горівки, взяла яхт Артура Джеймса Кертиса за пачкарську лодку та віддала до нього кілька стрілів. На щастє, людий, що плили на яхті, прогибіційна сторожа їх корабля не поцілила.

ПРОГИБІЦІЯ ПОЛІТИЧНИМ ПИТАННЄМ.

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 15. червня. — Підчас учеращних правиборів в сьому стейті питанне прогибіції було важною політичною точкою. На загал кажучи, „сухі" програли.

ОДНОГОЛОСНІ ВИБОРИ.

СЕНТЕР АЙЛЕНД, Ню Йорк, 15. червня. — Нинішні вибори місцевого уряду випали незвичайно, бо всі голоси віддано на ту саму лісту. Сталося се, однак, лишень тому, що дощ і плюта задержала більшість виборців дома, так що голосувало всего 32 мешканців. Голосованне покінчено й вислід проголошено в 59 секунд по його роспочаттю.

ДИКА ЇЗДА.

НЮ ЙОРК, 15. червня. — Еліс Кенеді, місцевій акторці, захотілося поїхати самій своїм автом, хоча вона їздити не вміє та вживає звичайно до сього шофера. Знетерпеливившися вижидати шофера, якого вона вислала за якоюсь справою, вона рушила автомобіль сама, обїхала щасливо кілька блоків, але відтак стратила владу над автом і з усеї сили вїхала на громадку дітий, забавляючихся на тротоарі („сайдвоку"). Тут вона вдарила троє дітий, 12-літного хлопця, 9-літну дівичну та 7-місячне немовля, спляче в колисці. Хлопець і немовля погибли на місци, хлопця, тяжко покаліченого відставлено до шпиталя. Довкола необережної акторки зібралася товпа Муринів, яких діти вона побила, та булиби певно її злінчували, якби не наспіла поліція і не арештувала її.

ЗБИРАЮТЬСЯ РАТУВАТИ ПОЛЬЩУ ЕКСПЕРТАМИ.

ПРІНСТОН, Ню Джерзі, 15. червня. — Др. Едвин Волтер Кемерер, професор економії на Принстонськім університеті та предсідатель спеціяльної комісії, запрошеної Пілсудським до студіовання економічних питань Польщі, іменував нині членів сеї комісії. Є межи ними знатоки ріжних ґалузий державного господарства.

РЕКОРДОВА ЗАПЛАТА.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 15. червня. — Робітники, заняті плястрованнем і укладаннем марморів у новому готели Президенті, який має бути викінчений перед 28. червня, побирали справді рекордову робітничу заплату, бо по 63 доляри за 18 годин денної праці.

ГЕРОЙСЬКА СМЕРТЬ МОЛОДЦЯ.

НЮ РОШЕЛ, Ню Йорк, 15. червня. — Направляючи залізне покривало до каналу, міський робітник Осип Калібро поховзнувся й впав у канал. Щоби ратувати його життя, 19-літний Гаролд Оконор, студент колеґії Вілянова, Па., кинувся в каналову яму, але не то, що не потрафив витягнути потапаючого робітника, але й сам, зачаджений огидними ґазами каналу, потонув. Пожарні сторожі опісля добули обох залізними гаками.

ПОЗИВАЮТЬ ЗА НЕПРОШЕНІ ПОХОРОНИ.

НЮ ЙОРК, 15. червня. — Родина Фредерика Гафа, котрий помер на Атлянтійському океані, позиває корабельне підприємство Ройел Мейл о відшкодованне в сумі 10,000 долярів за те, що капітан корабля казав поховати помершого в морю. Позов каже, що корабель повинен подбати пр се, щоби тіла померших пасажирів привозити на сушу для звичайних похоронів.

ДОВЖНІ ДЕРЖАВИ ПОСПІШАЮТЬ ЗІ СПЛАТОЮ ДОВГІВ.

ВАШИНГТОН, 15. червня. — Федеральний скарб просто переповнений готівкою, бо 10 европейських держав заплатило тепер рати на свої воєнні довги. Анґлія заплатила 68 міліонів, Італія 5 міліонів, Бельґія 2, Чехо-Словаччина півтора, Естонія 50,000, Фінляндія 135,000, Угорщина 30,000, Латвія 87,000, Литва 76,000, Польща 750,000, Румунія 200,000 долярів.

Українці!

І знов поллялася кров на многострадальній рідній землі. Невинна кров в обороні права на наше самостійне державне життє.

Знов будуть оплакувати батьки і матері синів, а сироти батьків, які наложили життем в боротьбі проти польського окупанта.

Знов заповняться польські тюрми тисячами нових політичних вязнів.

Знов будуть судити наших найкращих синів, будуть їх карати і знущатися над ними. І знов будемо вас просити: відчиніть свої серця і зложіть жертву на оборону тих, що піддержують боєвого духа і не жалують свого життя за кращу долю свого народу.

Всі жертви належить слати до Обєднання на слідуючу адресу:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ГРІЗЬБА ВЕЛИКОГО КРАВЕЦЬКОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК, 15. червня. — Переговори межи фабрикантами жіночої одежі а кравцями розбилися. Хоча робітники предложили свої умови, мимо сього страйк видається неминучим, бо підприємці правдоподібно сі умови відкинуть.

АРҐЕНТИНА ЗАЙМЕ МІСЦЕ БРАЗИЛІЇ В ЛІДЗІ.

ЖЕНЕВА, 14. червня. — Бразилія заявила формально, що зголошує свій виступ з Ліґи Націй.

Фактично буде могла вона виступити доперва за два роки, бо така є процедура.

На случай, коли Бразилія за той час не цофнеся, ввійде на її місце з рамени латинської Америки по всякій правдоподібности Арґентина.

ІДУТЬ ОГЛЯДАТИ ПАЛЕСТИНУ.

ЄРУСАЛИМ, 14. червня. — З Злучених Держав інформують, що в лютім 1927 р. приїде з Америки 500 університетських професорів, щоби оглянути Палестину.

КЛЮБ САМОГУБЦІВ.

У львівській польській І-ій ґімназії при вул. Кубалі ч. 4, вчителі відкрили оригінальну орґанізацію між учениками... ІІІ-ої кляси. Є це клюб самогубців, складений з 12 тринайцятилітніх хлопців, які виробили собі окремий статут з означеннями: хто і коли має застрілитись. Недавно 13-літній ґімназист з цієї кляси, Кохановський, застрілився дома, підчас лекції, і слідство не могло збагнути причин цього вчинку. Цю подію вяжуть тепер безпосередно з діяльністю згаданого клюбу. Видко, що атмосфера в теперішніх польських ґімназіях не є дуже приємна, коли молоді хлопці шукають собі таких похоронних розривок.

ДОЧКА АМБАСАДОРА ШАХРУВАЛА ПРИ ІСПИТІ.

ПАРИЖ, 15. червня. — В славній французькій музичній консерваторії здавала музичний іспит дочка одного з відомих амбасадорів. Іспит мав відбутися під строгою клявзурою. Не вільно було нікому виходити, тільки в присутности сторожа і то тільки на 5 мінут.

Дочка амбасадора вийшла як други, але задержалася трохи довше. Сторож, що слідив за нею, завважав, як вона щось кидала з вікна. Повідомив про те директора, а директор знайшов, що учениця спустила на шнурку якийсь пакунок, який підняли невідомі люде.

За кілька годин прийшло на те місце двоє людей і зачіпили до шнурка вироблену вже задачу, яку саме мала виготовити дочка амбасадора.

Директор звернувся тоді до дівчини і сказав: „Опусти сейчас консерваторію і хай твоя нога ніколи не важиться переступити поріг того дому".

ПРЕМІЇ ІМ. ІВ. ФРАНКА.

В травні ц. р. минуло 10 літ від дня смерти славного українського письменника Івана Франка. Щоби відзначити на Радянській Україні заслуги Івана Франка перед українською культурою, президія Укрголовнауки вирішила встановити щорічні премії його імени в сумі 1,500 карб. Премію видаватиметься за наукові праці й окремі студії з історії літератури в марксівському освітленні. Перед Раднаркомом УСРР. порушено справу про видачу потрібних коштів.

ТРИ РОКИ ЗА КРАДІЖ ЛИСТІВ.

Едмонтон, Алта. — У Веґревіл був засуджений Олекса Костишин, літ 16, на три роки вязниці за крадіж чотирох реджістрованих листів з почти Зава̀ле.

ПОПИ І ПОЛЬСЬКІ ЖАНДАРМИ ПРОТИ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

На Волині підчас Великодних Свят переводжено всюди збірки на політичних вязнів. Польська жандармерія в богатьох місцях, прим. в Луцьку, зібрані датки сконфіскувала, а самих збирачів арештувала. Неґативно до збірки поставилися також українські попи, які взивали населення не давати датків для вязнів, бо вони не хотіли сповідатися.

В ДОРОЗІ ЗА КРАЩОЮ ДОЛЕЮ.

На днях переїхав через Віденьь транспорт, зложений з 200 українських селян і робітників з Західної України, Буковини і Бесарабії до Канади на роботу. Аґенти перевозових фірм, що складали той транспорт, дуже пильно слідили за тим, щоби ніхто з посторонніх не зближався до транспорту і тому також не випускали нікого з переїзджаючих на місто. Один буковинський робітник, якому удалося передістатися через кордон сторожі, розказував, що їх заманили аґенти до Канади, обіцюючи великі заробітки, та що по дорозі здирають з них під ріжними покришками більші чи менші суми. Тим, що протестують, грозять відсилкою домів. Польські і румунські консуляти зі зрозумілих причин українськими еміґрантами не піклуються.

УКРАЇНСЬКА МОВА І СТУДЕНТИ.

Рада народніх комісарів України затвердила нові правила вписів і прийому студентів до усіх вищих шкіл України. Всі вступаючі на студії до вищих шкіл на Україні мусять знати українську мову. А студенти, що прибули з инших республик СРСР, мусять по принятті їх до Вузів на Україні на протязі року здати іспит з української мови.

СПАДОК ФРАНКА СПРИЧИНЮЄ У ФРАНЦІЇ ОДНУ КАБІНЕТОВУ КРІЗУ ЗА ДРУГОЮ

ПАРИЖ, 15. червня. — Премієр Бріянд враз з цілим своїм кабінетом міністрів зрезиґнував, одержавши в палаті послів вотум довіря більшістю 100 голосів.

Крізу викликав спадок франка, якого курс виносив сегодня 37 за $1. Супроти цего нового спадку станув безрадним міністер фінансів Перет і вніс свою резиґнацію, а за ним пішов і цілий кабінет.

Взавтра вирішить президент Думерґ, хто буде новим премієром. Загально думають, що буде ним далі Бріянд, який буде формувати новий кабінет, до якого ввійде або Поанкаре, або Кайо. Але тільки один з них, бо присутність їх обох неможлива.

Колиб президент поручив кому иншому формуванне нового кабінету, то нема сумніву, що Бріянд остане в кабінеті далі як міністер заграничних справ.

Щоби ратувати Францію з фінансової руїни, думають покликати до життя міжпартійний кабінет, або кабінет, зложений виключно з лівих елементів.

Ситуація в Франції дуже важка та погіршується з кождою годиною, бо франк падає далі, а дорожнеча зростає.

В Анґлії, Італії і Бельґії випродують франки, а рівнож і в Франції, хто тільки може, позбувається франків, а закуповує чужу валюту. В таких відносинах неможлива ніяка нормальна господарка.

Вся позичка Морґана пішла на ратунок франка і його не виратувала. Знавці є тої думки, що ніяка сила не виратує старого франка і його треба залишити, а поставити нову валюту на золотій базі.

ЯК ҐРАФ ЄСКШИНЬСКІ ПОЄДИНКУВАВСЯ З ҐРАФОМ ШЕПТИЦЬКИМ.

ВАРШАВА, 15. червня. — Тому тиждень змусив ґенерал Шептицький гр. Скшиньского на виданне поєдинку, відмовившися подати йому руку.

Потім ґенерал уникав поєдинку, аж гоноровий суд вирішив, що двобій мусить відбутися.

Секундантами Скшиньского були два визначні польські офіцери, прихильники Пілсудского, а то Дрешер і Кутшеба, а з боку Шептицкого виступали два визначні шляхтичі Водзіцкі і Юрєвіч.

На команду: „Стріляй", вистрілив з револьверу Шептицький, але куля пролетіла мимо Скшиньского.

Скшиньскі не стріляв і заявив, що хто хоче стріляти чи забити його за ті переконання, які він заступає, то може, але він не хоче стріляти, бо вважає поєдинкове вирівнуванне спорів за глупе і варварське.

На тім поєдинок скінчився. Обі сторони розійшлися, не подаючи собі рук.

Скшиньскі подав, що він не міг стріляти, бо його рука не знає схиблення, а знова він не хотів забити, або хоч ранити людину, в якої жилах пливе кров його батьків. Тим зазначив Скшиньскі, що Шептицкі посвоячені з його родом.

ПРОФ. КЕММЕРЕР ЇДЕ ДО ПОЛЬЩ.

ВАРШАВА, 15. червня. — Дня 23. червня виїде з Америки до Польщі комісія фінансових експертів на чолі з проф. Кеммерером, щоби ратувати польську фінансову господарку.

Комісія остане в Польщі через 10 тижнів.

БОЛДВИН ХОЧЕ ЗАВЕСТИ ОСЬМИГОДИННИЙ ДЕНЬ ПРАЦІ В МАЙНАХ.

ЛОНДОН, 15. червня. — Анґлійський премієр Болдвин виголосив давно очікувану мову в справі закінчення вуглевого страйку. Премієр заявив, що одиноким виходом з теперішньої ситуації може бути згода майнерів на продовженне годин праці з 7. годин на 8.

Та його заява викликала велике обуренне серед послів, що належать до Партії Праці. МекДоналд заявив, що робітники ніколи на таку пропозицію не пристануть.

ПЛЯНОВАНО АТЕНТАТ НА МУССОЛІНОГО.

РИМ, 15. червня. — З ревеляцій Кассірелього, відомого італійського адвоката, виходить, що максималістична, соціялістична партія викинула його з своїх рядів за те, що він перешкодив атентатови на життє Муссоліного, який саме та партія приготовила.

СОВІТИ ВІДПОВІДАЮТЬ АНҐЛІЇ.

МОСКВА, 15. червня. — Совітський уряд вислав відповідь на закид, зроблений йому анґлійським урядом в тім напрямі, що він попирав протиконституційний ґенеральний страйк в Анґлії. Совіти кажуть, що на їх території можуть селяне і робітники збирати фонди на допомогу робітникам других країв та заявляють, що гроші не пересилав уряд, але Центральний Комітет російських робітничих федерацій. Совітська нота писана в дуже лаґіднім тоні.

Зі змісту і тону анґлійської ноти додумуються, що Анґлія плянує знов якусь протисовітську акцію.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ДИКТАТУРА ВИРАТУЄ ПОЛЬЩУ

Пілсудскі оперся на армії і при її допомозі хоче оздоровити Польщу в її власному нутрі, а далі ще й забезпечити нею польські границі. Заходить питанне, чи це йому може вдатися.

На нашу думку ні. Не тому, що ми собі того бажаємо, бо це не має ніякого впливу на дійсний стан річей, а тільки тому, що вся дотеперішня практика виказує, що при допомозі армії можна охоронити край від ворогів, можна побільшити територію, але ніколи не було ще такого випадку, щоби при допомозі армії можна було переводити корінні реформи та уздоровити ціле державне життє.

Всяке живе сотворіннє не зносить насильства, а тимбільше думаюча суспільність, та ще така як польська, яка вже по своїй природі не звикла шанувати ніякої влади. Постійність диктатури Пілсудского, якій не видно ніякого кінця, настроїть до него ворожо згодом навіть і його приклонників. Особливо, коли він буде розвязувати по військовому навіть справу страйку та казати-ме стріляти армії і забивати навіть тих робітників, що вийшли на страйк в найліпшій вірі та демонстрували з прапорами, на яких виднїли образи Пілсудского.

Опозиція буде зростати проти Пілсудского в самій Польщі, бо ворогів має він досить і вони не пропустять ніякої нагоди, щоби його позбутися. Він буде міг часово вдержатися при владі, але цілий край буде в напруженому положенню. Проти него буде вестися підпольна боротьба, а в таких відносинах неможлива ніяка санація держави, бо противники Пілсудского будуть саботувати.

Пілсудскі мусить піти рівнож в розріз з пацифікаційним духом Европи, бо коли по других державах хоч думають над розорушенням, або хоч удають, що розоружуються, він кидає визов, коли остентаційно побільшує армію в тім часі, коли Польща находиться в хронічній кризі якраз через армію, яка пожирала досі дві третих всіх державних доходів. Вже то саме викличе нову і ще більшу економічну кризу в Польщі, якої не злагодить ніяке диктаторське рішенне. Безробітте зросте ще більше. Будуть вибухати тут і там робітничі голодові демонстрації, які здушиться раз або два військом, аж вкінци урветься всім терпець і вибухне загальна революція.

Таке то предбачує навіть нюйорський журнал „Де Ню Ріпоблик", який обговорює польську диктатуру в ч. 602 з 16. червня, і каже, що в Польщі „є певні познаки того, що нове правительство буде мати до роботи скорше чи пізнійше з ворохобнями. А як ті ворохобні будуть продовжатися в безконечність, мусить прийти до інтервенції зі зовні" — себто иншими словами до нового розбору Польщі.

КЛОПОТИ ТЕКСТИЛЬНИХ СТРАЙКАРІВ

Всякого, хто співчуває геройській боротьбі пасейських ткальняних робітників за право організації та кращі умови своєї праці, мусіла приємно вразити вістка, що 15 незавизмих ткальняних юній згодилося злучитися для допомоги страйкарам.

З другого боку, однак, ся власне вістка роскриває сумний стан робітницької організації в ткальняному промислі. Вона дозволяє догадуватися справдішного, а сумного стану річий. Що саме сей промисел є сильно здезорганізований. Ткальняні робітники не зорганізовані в одну могутню юнію, обіймаючу всі фабрики й всіх робітників. Богато робітників зовсім не належить до організації. Другі зорганізовані в ріжні юнії. З них одні обєднані в Американській Федерації Праці, а другі зорганізовані в юнії, независимі від Федерації. Страйк у Пасейку власне ведуть сі послідні. Американська Федерація Праці сеї юнії не признає, вважаючи, що робітники з пасейського округа повинні належати до федерацийної юнії.

З такого стану річий виходять всякі клопоти для ткальняних робітників. Примітом сих клопотів може послужити хочби факт, що представники ткальняних юній, належачих до Федерації Праці, своїх делегатів на спільну нараду в справі допомоги страйкарам не висилали. Є таких клопотів ще більше. Вже самий брак згоди ослаблює почутте солідарности серед зорганізованих робітників та відштовхує від організації ще незорганізованих. Про утрудненне самої страйкової боротьби навіть говорити зайво.

Причин такого стану річий є багато. Впливають на се, без сумніву, ріжні особисті завидсти, страх перед комуністами, чи підозріння супроти них, спомини давних сварок, і тим подібні особисті причини. Їх всіх, однак, треба назвати другорядними. Головними причинами все таки буде основна нездібність до організації людий, які не були зорганізовані. Самий факт, що в промислі занятї переважно люди, які давнійше до ніяких робітничих юній не належали, або належали лишень не довго, є найбільшою перешкодою для їх зорганізовання. Завважати се можна і в робітників, і в селян, і в усякої класи. Видно се й в народів, яких чужі пануючі стараються організації не розбивати, але розбивати. З часом у них так і виробляється немовби вперта, ворожнеча до організації, хочби для оборони своїх інтересів найпотрібнійшої. Організованість се така штука, якої людина научується не постановою волі, але привикливостю до організації.

ГОЛОСИ ПРЕСИ

ОГИДНА ЛЕГЕНДА.

На вулицях Парижа біснуватий злочинець-фанатик чи просто найманий убійник скритовбийчо позбавив життя благородного, невинного, безборонного діяча. Здавалось би, що в цілому світі не найдеться інтелігентної, етичної й розумної людини, яка моглаб посередньо чи безпосередньо апробувати цей нікчемний вчинок. А одначе не так склалося. Досить було шістьох чи сімох револьверових стрілів з руки Жида, щоби найти виправдання для цього огидного вчинку. Досить було расового походження злочинця, досить було приналежности його до народу, який — як нас вневнювали ще недавно з нагоди процесу Штайгера передові представники жидівства — ніколи не видав зпоміж себе револьверового героя, щоби вся жидівська й жидофільська преса перетворилася в канали смердячого гною що намагається залити й затопити громадську думку культурного світа.

Тими каналами спливає в світ цілий вал найнікчемнійшої брехні, наклепів, видумок. Багата уява східної раси малює картини душу проймаючого варварства на кошт українського народу, що на своїх плечах цілими століттями двигає майже третину всього світового жидівства. А все це діється тільки тому, щоби виправдати злочинний вчинок одного Жида коштом доброї слави пок. С. Петлюри, а посередньо й коштом доброго імени всього українського народу.

До глибини душі обурює нас не так вчинок натуралізованого у Франції російського Жида, як те огидне, крайно визиваюче становище жидівської й жидофільської преси, ті ріки помий, якими вона хоче залити чисту українську душу й оплюгавити геройський період боротьби українського народу за свою волю і долю. З тією метою оповнюється память благородного і гуманного С. Петлюри, зрадницько вбитого сімома кулями, порушується розсіяні Ст. Чарнецьким кости велитня України Б. Хмельницького, з фурією гасаєтся по невідомій могилі народного мученика Ґонти і відгріваєтся огидну брехню — легенду про жидівські погроми на Україні.

В обороні чести української нації, її величних змагань і святости ідеї, за яку море крови виточено з жил нашого народу, з найбільшим обуренням і погордою до нікчемних калюмніяторів відкидаємо цю огидну легенду.

Нема більшої брехні на світі, як та, що українська влада в добі національної революції устроювала жидівські погроми або що пок. С. Петлюра є відповідальний за той одинокий проскурівський погром. доверщений хворою людиною (от. Семесенком), який до глибини потряс всім українським громадянством та українською владою з головним отаманом Петлюрою на чолі. А й тут східна уява нараховує аж десять чи навіть двадцять тисяч убитих Жидів, себто четвертину чи навіть половину населення Проскурова. А в загальному віденська сіоністична „Морген-цайтунг" подає кругло шість-десять тисяч Жидів, нібито жертв „українського погромництва" з часів революції й громадянської війни на Великій Україні. Тимчасом всіх українських Жидів, починаючи від вибуху світової війни, через всі революції, в большевицькій армії, на всіх фронтах зовнішніх і внутрішніх не згинуло шістьдесять тисяч. Правда, проскурівська трагедія прокоштувала до тисячки жидівських, в 99% невинних жертв.

Одначе чи Петлюра був відповідальний, як голова провізоричного уряду, хоч би й за ті жертви, що впали? Безумовно ні! Ані обективно, а тим менше субєктивно. За весь час виконування Петлюрою серед военного й революційного хаосу обовязків голови держави й год. вожда військ в склад уряду входив окремий міністер для жидівських справ. Це становище займав відомий провідник жид. нар. партії Пінхос Красний, який в слові і письмі боронив Петлюру перед закидами погромництва. З Петлюрою і його урядом співпрацювали такі видатні представники жидівського громадянства на Україні, як відомий діяч, адвокат і публіцист А. Марголін, соц.-дем. діяч Гольдельман, сіоніст др. Вішніцер (головний. секретар української місії в Лондоні) і багато ин. А працювали вони з С. Петлюрою не для наживи, не для почестей, не за страх, а за совість і то працювали в часі і після проскурівського погрому. Колиб Петлюра був антисемітом та ще й погромником, то чи вони працювалиб з ним ці жидівські діячі? Колиб не на його руках. а на його совісти була краплинка жидівської крови, то чи вони понизились би до співпраці зі „садистом", який — посередньо чи безпосередньо — ніби то „гнав у воду квіт жидівської молоді", який „замикав Жидів в стайнях, щоби їх підпалити", який „грабував жидівське майно", „різав діти хворі на тиф", „відтинав Жидам руки" і т. и.?

Яка безмежна підлість і нахабність, кидати в лице подібні нікчемні обвинувачення людині, не зважаючи на його невповинну смерть. на самий маєстат смерти! Тут є той визиваючий, крикливий садизм, тут проявляється нестримна злоба і первісна сердитість всесвітніх панів і всесвітніх рабів, а в першу чергу рабів своєї рознуздані пристрасти. Ні, панове, ви повинні не обкидати калом кроваву могилу високо-гуманної людини, а ставити їй в своїх серцях і на найбільших майданах світових столиць памятники вдячности і пошани. І то ніхто инший, тільки ви, Жиди цілого світа! Бо колиб не Петлюра. то хто зна, чи на широких просторах Великої України булаб лишилася хочби жидівська нога. Є це сумна дійсність, але дійсність, з якою слід рахуватися. Власне Петлюра постійно видавав накази. приказі, розпорядки, промовляв на фронті і поза фронтом, карав розстрілами погромників, обороняв жидівське населення перед грабіжницькими ватагами, насильно здавлював кровожадні інстинкти — як з почуття гуманности і справедливости, так і з добре зрозумілого державного інтересу. Він бажав здобути для справи, яку заступав і якої був виразником, публичну опінію Европи й Америки і знав дуже добре, як публіцист і політик. що та опінія здебільшого міститься в каламарях жидівських й жидофільських редакцій. Але — правдою є те, що С. Петлюра був безсилий, як зрештою і всі инші уряди й режіми в добі громадянської війни, щоби опанувати розшалілу стихію.

А тепер чи може український нарід несе збірну відповідальність за тисячку, а може й дві жертв, що впали в добі громадянської війни? Ні, „ти ренкен карай, не сьлепи меч"! Та рука — то російський царат, то російська чорна сотня, то вкінці моральний розклад неволі.

Годиться додати, що спершу Польща, а опісля Росія зробили з України жидівське гетто. Жиди вірно служили своїм панам, будучи ревнішими польськими і російськими патріотами, герольдами і носіями культури гнобителів, як самі гнобителі. А тимчасом Москалі так відплачувались своїм наймитам, щоби по наказу згори викликувати серед населення звіринні інстинкти, культивуючи погромицькі гасла. Брудна хвиля погромницької „ідеольогії" ще перед російською революцією залила міста на Україні, міста здебільшого російсько-жидівські щодо складу населення. Погромницькі гасла кидали і їх у кривавих погромах здійснювали не Українці. а Москалі: Пуришкевичі, Маркови, Дубровіни, Столипіни, Савенки і ин. Навпаки, Українці все стояли по стороні Жидів, хоч ті були заприсяженими російськими централістами й обрусителями України, Вистане згадати становище української преси (київська „Рада") в обороні Бейліса, вистане згадати прекрасні нариси Коцюбинського, революційну драму Хоткевича („Лихоліття"). Українці ніколи не були на боці гнобителів, тільки на боці гноблених, визискуваних. поневіряних.

Прийшла велика революція. „Грос" Жидів найшлося в таборі ворогів української самостійности, а в Центральній Раді жидівський лівий есдек Рафес. поводився крайно провокаційно віднозно українського уряду, у відношенні до своїх партійних товаришів Винниченка, Ткаченка, Петлюри й ин. На шляху визвольних змагань українського народу стала непоборна внутрішня запора з українських Жидів, але російських централістів. Перший наступ ватаг Муравйова на Київ. тисячі екзекуцій на Українцях в „чрезвычайку". А переводили їх головно Жиди. А опісля чрезвичайки і їх кривава діяльність на Україні. Кілько жидівських рук — посередньо чи безпосередньо — впало Українців! А одначе ніхто не обвинувачує жидівський нарід за ці криваві акти.

А опісля війна на два фронти, перехід в большевицький табор. з яким прецінь уряд У. Н. Р. вів війну, анархія, серед якої лютували всякі банди, нераз зложені з кримінальних злочинців, втікачів з тюрем, кайданників. І осад погромництва. засіяний московським режімом, столітньою неволею, а нераз провокаційними вчинками таки самих Жидів.

Була війна, революція. крім уряду, часто наскрізь безсильного, панували всякі банди, проходимці. „повстанчі" ватаги, лилася кров, падали трупи по всій Україні. Чиж дивно, що між сотнями тисяч жертв революції й громадянської війни найшлося навіть кілька тисяч жидівських трупів? В революції не обовязує право незаймаьности.

Але як все. так і тепер стихійна ненависть всього світового жидівства не звертається проти ідеольогів, керманичів і виконавців погромів, не звертається проти сильніших, тільки проти слабших. Натуралізований у Франції Жид Шварцбарт, що бачив руїну України з вікна поїзду (їдучи з французькою місією в р. 1917 з Одеси до Петрограду) і чув про погроми на Україні, не стріляє Миколу Миколаєвича, Маркова, Денікіна, що теж топчуть паризькі хідники, тільки в бездомного Петлюру.

І по цілому світі через жидівську пресу поширюється легенда про українське погромництво. Нераз виступали ми в обороні Жидів, різко пятнували погромницькі затії. нераз попрікали між иншим вибрики поодиноких відділів таки петлюрівських військ. Але виступаючи проти фізичного погромництва, мусимо таксамо виступати проти жидівського пресового погромництва, довершуваного на українськім народі.

Над домовиною невинної людини не повинна зловіщо й безосновно крякати зграя жидівських журналістів. А навпаки, повинна кажіти, що зайшов факт, який може серед підвищеної атмосфери пристрастей найти несподіваний для творців огидної легенди відгомін там, де все ще не забули імени Петлюри.

В інтересі Жидів і Українців апелюємо до жидівської преси, тут і всюди, на цілому світі, щоби замісць знімати непотрібний крик і розпалювати пристрасти, вона старалася їх гасити. Обовязком тутешньої преси є вплинути на відворот світової жидівської преси.

„Діло".

ІВАН ФРАНКО.

НЕВІЛЬНИКИ.

Лежу я безсонний. Ніч темна,
І дощ цюпотить у вікно...
Бог зна-що верзеться на яві,
А думка усе про одно,

Усе про ту волю святую,
Що страчена так дорога,
Так чудно-хороша. На серце
Знов сум ніподенний ляга.

Розпука обхоплює душу
І чорні думки шевелить:
„Ні, воля — то сон, а на світі
Ніхто не зазнав і не вздрить.

„Гляди у вікно лиш щоденно,
Де вулиці видно цяту —
Там люде проходять усякі, —
Та їх придивися життю!

„Ось бідний, обдертий зарібник
Голоден стоїть, як туман —
Се чернь свого невільник,
А черево —найстарший пан.

„Там служниця зранку на ринок
Із кошиком пильно біжить, —
Невільниця пані лихої,
З добра не пішла чей служить.

„А онде бабуся старенька,
В руках молитовник — пішла
У церкву — не Бога святого
Невільниця, але попа,

„Он в повозі муж із жоною,
Напевно, в театер імчать,
Держаться за руки, а з рук їх
Невольничі пута брязчать.

„Чи се-ж та захвалена воля,
Де тисячі, тисячі сплять,
Живуть, і вмирають, і навіть,
Як ти, про свободу й не снять?"

Ні, що-ж то? Хиба-ж я не бачу?
В блискучих колясах летять
Построені дами й панове,
Колеса о брук гуркотять.

Построєні дами й панове
Глядять так свобідно на світ,
Сміються там голосно... Сміх їх
В мою аж доноситься кліть.

„Се-ж вільні люде," — згадав я
На хвильку.—„Та ні бо, й вони
Невільники забагів своїх,
Дурниць, зіпсуття та нудьги."

А втім погадав я про сльози,
Про тисячі праців та кров,
Що ллється в рабів тих кишені
Горючов років золотов.

І довго я мучивсь думками
Про світ той, домівку рабів:
Кров стукала сильно о мозок,
Неначе палив її гнів.

Кров стукає сильно о мозок,
І чорні думи летять,
Мов панські коляси блискучі
По тямі в бігу торохтять.

1878.

УКРАЇНЕЦЬ БУДЕ СПІВАТИ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В ФИЛАДЕЛФІЇ.

Славний бас Гліб Шандровський зістав заангажований виставовим комітетом до участи в концертах, які будуть відбуватися підчас світової вистави в Филаделфії в память 150 літної річниці американської независимости.

Менаджер д. Гліба Шандровського Рафаїл Беріш виставарався з нашому землякови доступ до виставової комісії, яка провірювала голоси, бо вірив в повний успіх нашого артиста. І дійсно не завівся, бо комісія привитала виступ д. Шандровського великим аплявзом і заангажувала його до участи в концертах. Д. Шандровський співав по українськи і самі українські пісні, які так дуже припали комісії до вподоби, що вона рішила заарнажувати в концертовій програмі осібну точку, присвячену виключно українській пісні. Ту точку буде виконувати д. Шандровський.

Добродій Шандровський був давнійше членом Української Капелі Кошиця.

Нашому землякови бажаємо на тій новій дорозі як найкращих успіхів. А заразом тішимося, що на світовій виставі будуть могли тисячі чужинців почути доперва тепер правдиву українську пісню.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ҐРІКИ, ВІЗАНТІЙЦІ, РУТЕНЦІ, А ТІЛЬКИ НЕ УКРАЇНЦІ.

(Про ту саму подію одержала редакція дві дописи).

Читаю в „Свободі", як Ви виступаєте проти силача Піддубного, а тепер ще й проти кубанських козаків за те, що вони не маніфестують себе Українцями, а тільки Росіянами чи Малоросами. Думаю, що добре робите, що поміщуєте ті голоси протесту, бо це дійсна для нас ганьба, щоби в тім часі, коли одні гинуть в обороні українського імени, другі ним торгували.

Та кубанських козаків можна ще в многім виправдати, бо вони вийшли з царської неволі і врангілівської школи, але що сказати про такий випадок, який мав місце в Филаделфії, а який тут хочу навести.

Десь то я вичитав, що ніхто не репрезентує українського імени на святі в 150-літну річницю американської независимости. Думаю, що той, що те писав, грубо помилився, бо ми були репрезентовані. Бо ото дня 9. червня, як подають филаделфійські часописи „Інкваєр" і „Івнінг Буллетин", репрезентувала нас на тім святі „Рутенська-греко-католицька церква Непорочного Зачаття", яка виступила з співом „візантійського обряду" і в „рутенських строях".

Був і я на концерті. Пішов послухати, бо наші аранжери оголосили, що це буде співати український катедральний хор. Та це тільки так оголосили для домашнього вжитку, для нас, бо на американській програмі подали себе за „Рутініен Кетолікс". Катедральний хор не представляв на тім величавім святі Українців, а тільки Рутенців, і Візантію, і рутенські строї.

Отже в тім часі, коли филаделфійські часописи подавали вісти про українські демонстрації в Галичині та згадували про українську пролляту кров, маємо в Филаделфії українську греко-католицьку катедру, яка на вільній землі Вашингтона не має відваги назвати себе в програмі українською, а баламутить нам американську опінію і американську пресу своїм „рутенством" і візантійщиною.

В тім самім святі взяли участь майже всі католицькі організації Филаделфії, а рівнож і Поляки. Ті послідні мали особлившу радість з „Русінуф", бо видно, що Поляки в краю мають рацію, коли називають нас Русинами, коли тут на вільній землі не маємо відваги назвати себе по свойому. Чи це не скандал?

Думають наші духовні та світські достойники з Филаделфії над ріжними реформами, але над тим, щоби греко-католицька церква перестала вже раз бути „візантійською", „рошен", або „рутенською" — часу ні спромоги нема. І доки та аномалія буде існувати? Коли вже її прийде раз конець? Коли нема кому за те подбати з боку духовної влади, треба хиба самим людям взятися за діло. Грішми українських робітників не будемо чейже піддержувати те, що виходить на посміховище нації. Коли кричимо на всі заставки, щоби простий робітник маніфестував себе всегда Українцем, то чом не ставимо того домагання до греко-католицької церкви і її настоятелів? Коли вони самі за те не дбають, то нашим обовязком є їм те пригадати.

Бо як не станемо самі в обороні свого національного імени, то хто нам поможе?

Михайло Туркот.
Филаделфія, Па.

Антін Крушельницький.

ФРАНКОВІ ЦИКЛІ „НІЧНІ ДУМИ" ТА „ДУМИ ПРОЛЕТАРІЯ"

Настрій поета в 1880. році відбивається ще краще у кількох віршах із циклю:

Нічні думи.

Головно два перші вірші зараз після запертя у тюрму: „Непереглядною юрбою ідуть за днями дни мої" і „Чи олово важке пливе у моїх жилах" дуже сумні.

Поетові дні йдуть непереглядною юрбою всі такі одностайні, як оловяні хмари, що пливуть над ним. Без діл, з закутими руками він деревіє — так минає молодість його. Прийдеться гинути, хоч жити ще не вспів. І як єдиний слід його минулих днів остане в серці тиск важкого болю.

Чи олово пливе в його жилах замісць крови? Чи мізку рух спинила чия рука і загатила бистрий потік думок?

Так важко, звільна хвиль, годин і днів повзуть безбарвні, непроглядні стада! І дух у тілі, бачиться, зомлів...

В однім із дальших тюремних віршів поетові сниться сон, у якому бачить боротьбу поміж Аріманом і Ормуздом і побіду сього останнього „Ясного Духа".

Врешті в сім циклю є ще вірш з осені 1880 р., коли поет у настрою, близькому до того, коли писав: „Відцуралися люди мене", — своє горе розширює до розмірів світового горя, що на його безсонню-душу мов горою налягло.

Думи пролетарія.

У віршах, що містяться в сьому циклю, поет дає виклад своїх поглядів на сьогочасне життє, й на причину, чому він і товариші стають до боротьби із теперішним суспільним ладом. Далі протестує проти милостині, яку кидають йому судді; не менше болить його те, коли суспільність жалує його, що він марно з дороги збився і згиб! „Дурний був, за пусту роботу, бач, вчепився, і ось куди його фантазії загнали!.. Ось до чого веде погане товариство і сліпа віра в мрії-ідеали!" Поет при тім усім почуває в собі бадьорість духа:

Правда проти сили! Боєм проти зла! Між народ похилий вольности слова!

У двох нарешті віршах накликує своїх товарищів, щоби в їх серцях нікколи не загнізділася брехня, щоби огонь невгасимий для чесної думки палили! За те „лицарі горді старих порядків" брехнею опаюють їх добру славу, палічать їх між злодіїв, отруєю замучених напоять, надії ясні жовчею затроять.

А проте, хоч люди, їхні вороги, так гонять їх і судять і запирають до тюрми, —

„не в людях зло, а в путах тих, котрі незримими узлами скрутили сильних і слабих з їх мукою і їх ділами".

Поет вірить, що колись зломиться той вал лицемірства і зла!

ІВАН ФРАНКО.

ІЗ „СКОРБНИХ ПІСЕНЬ".

Нехай і так, що згину я,
Забутий десь під тином,
Що всі мої думки, діла
Сліду не лишать, мов та мла
На небі синім —

Нехай і так! Я радо йду
На чесне, праве діло!
За нього радо в горю вмру
І аж до гробу додержу
Свій прапор ціло.

31. травня, 1880.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

10.

Відділ 49. Українського Народного Союза, в Торонто, Онт., Канада.

Разом з місячними вкладками за місяць май посилаю також 10 долярів яко жертву на Сиротинець Українського Народного Союза від членів нашого відділу.

Хоча ми так далеко від решти відділів Українського Народного Союза, бо аж у другій державі, то все таки ми відчуваємо пекучу потребу такого Сиротинця для наших дітий та приюту для старших членів. Всі члени так думають. Ми сподіємося, що на другий мітинг вони не відмовлять ухвалити жертву з відділової каси. — Іван Юречків, секретар.

11.

Товариство „Українська Січ" у Томастон, Конетикат, від. 222. Українського Народного Союза.

Наше товариство не ухвалило жадної допомоги на Сиротинець. Причина така: Товариство не може нічого дати через спротив таких членів товариства, котрі не належать до У. Н. Союза, а сих є більша половина. Що до членів Українського Народного Союза, то вони теж противляться будові, бо нас ніхто не спитає, чи в нас є школа, чи наші діти вчаться по українськи, де можна дістати вчителя і то за малу заплату, бо нас є тут усего горстка. Отже через те члени не згодилися дати жадної помочи на Сиротинець, бо вони перше хочуть науки, а як вони будуть мати науку й будуть знати, хто то є український народ, тоді вони не пожалують й свого тяжко заробленого гроша. — Стах Блажко, секретар.

12.

Братство св. Володимира Великого, в Сент Луис, Мезуре, відділ 179. У. Н. Союза.

Ми вже почали роботу в справі будови Сиротинця Українського Народного Союза. На місячному мітингу в маю ми предложили сю справу членам відділу, і члени рішили справу поперти. На жаль, на зборах треба було полагодити ріжні біжучі справи, як пікнік товариства, через те досі зібрано лишень 16 долярів. Се однак не значить, що ми справи не попираємо. Ми беремося всіма силами до праці. Ми розуміємо значіннє сеї справи. — Семко Шпить, секретар.

13.

Братство св. Арх. Михаїла, в Йонгстав, Огайо, відділ 140. Українського Народного Союза.

Ми предложили відозву в справі Сиротинця Українського Народного Союза на місячних зборах у маю, і прочитали відозву і спитали членів о їх думку. Члени рішилися справу поперти. Всі члени признали, що оправа важна та що їй треба помогти по змозі своїх найкращих сил. Члени, однак, були не приготовані на зложеннє жертв того мітингу, — зложило лишень трох, а саме: Дмитро Репич, Василь Радомський та Іван Кравець, кождий по 1 доляру, — а другі обіцяли донести на слідуючий мітинг. — Іван Кравець, секретар.

14.

Братство Сошествія св. Духа, в Лейквуд, Огайо, відділ 108. Українського Народного Союза.

Засилаю малу, але щиру жертву в сумі 25 долярів, які ухвалив наш відділ зі своєї каси.

Відділ припоручив також урядови занятися збіркою серед членів і урядники нею займаються. Коли збірка буде покінчена, вишлемо до головної канцелярії Українського Народного Союза.

Братство Сошествія св. Духа бажає урядови й комітетови як найкращого успіху при будові Сиротинця Українського Народного Союза. — Теодор Грущак, секретар.

15.

Братство св. Володимира в Мекізпакс, Па., відділ 91. Українського Народного Союза.

Посилаємо на будову Сиротинця суму 59 долярів 75 центів, які ми зібрали в місяцю маю. Ми збираємо дальше, і дальші жертви надішлемо пізнійше. — Василь Рудавський, секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

З УКР. ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ. ІСТОН, ПА.

Як спати, то так, щоб і не встати.

Коли так застановляюся над нашою народною роботою в Америці, то приходить мені на думку таке: Нераз то чоловік по тяжкій праці сяде собі десь на спокійнім місці і здрімається. Засне і сниться йому гарний сон. Отже тут приходить дитина або жінка, сусід, або приятель і чоловік будиться. Хоч сон милий, але чоловік таки встає, бо видно зайшла якась потреба, коли його будять.

Оттак як той чоловік, заснула наша еміграція. Будить її Рідна Школа, а ми спимо, будить нас „Просвіта" зі Львова, а ми спимо, будять нас інваліди і сироти по погиблих героях, а ми спимо, будить нас наше Обєднаннє та кличе до відсвяткування десятих роковин нашого великого Каменяра Івана Франка, а ми спимо. А особливо добре спиться мій громаді. Та тепер не час на сон. Ми мусим пробудитися, бо над нашим бідним поневоленим народом в Галичині нависла хмара. Нові громи бють, нові стріли падають. Вони мусять нас збудити. До нас доходить новий голос розпуки від тих свіжих жертв, що тепер віддали життє за свій нарід. Ті нові герої взивають нас до пімсти. Тому скажім собі тепер правду: Чи маємо далі спати і спускатися на дно, чи може давати далі поміч своїм братам в їх боротьбі з Ляхами.

А коли маємо спати далі, так спім, але так, щоби ми вже не встали, бо жаль і ганьба носити на собі українське імя і належати до славного і великого українського народу, а бути рабом. Коли ми Українці, так йдім за Шевченком, який взивав нас: „Ставайте, кайдани порвіте"!

Отож не тратьмо людяности і почуття до свого рідного народу, бо від нас американських емігрантів не вимагає жертви крови. Наші брати проливають свої кров і на нас не оглядаються. Ми тільки повинні їм дати слово заохоти і матеріяльну жертву. Даваймо її далі, дорогі браття і сестри. Не дивіться на других, ні не оглядайтеся на наших духовних достойників, як то ви звикли робити. Тим достойникам що инше в голові, вони навертають тепер Хінців. А ви самі беріться до праці і складайте жертви для тих, котрі проливають кров за свій нарід і котрі мучаться по тюрмах. Свою жертву висилаю до Обєднання, щоби не остало тільки на словах.

В. Дроботій,
член 137 від. У. Н. С.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН.

Що значить організація.

Маленька громада зорганізованих людей може цілком певно зробити далеко більше як велика сила незорганізованих.

В нашій місцевости живе маленька громада Українців, бо заледви яких трийцять родин. Маємо один відділ У. Н. Союза, який основано ще тому 12 літ взад.

До того часу не мали ми сталого місця на мітинґу, так, що мусіли шукати кождого року нового пристановища та переноситися з одного місця на друге. Це утруднювало зріст нашого відділу. Щоби запобігти тому лихови, наш відділ задумував від довшого часу, щоб знайти спосіб як побудувати свою власну галю.

Ми порозумілися з другими громадянами і відкупили від Німців церкву з галею, яка буде надаватися дуже добре на мітинги і сходини.

Дня 20. червня відбудеться посвяченне, на яке просимо всіх громадян прибути. Посвяченне припадає на наші Зелені Свята і відбудеться о 5. год. пополудни.

В набуттю тої церкви і галі допомиг нам дуже богато п. М. Кузів з Гартфорд і за те красно йому дякуємо.

Повідомляємо всіх, хто ще не є членом нашого відділу, щоби прийшов на Зелені Свята на церковну галю і вписався до братства і до У. Н. Союза, бо в організації велика сила і велика поміч в біді. У. Н. Союз буде батьком для вашої рідні в нещастю і по вашій смерти.

За Комітет:
Петро Соляр;
Лука Сидорак.

ДУРНИЧКА БОКОМ ВИЛІЗЛА.

Брендон, Ман. — Ст. Баран хотів за дурно переїхати до Західної Канади, однак заїхав лише до Брендону. У тяґаровім вагоні Сіпіяра, в якім він їхав, їхав також товариш недолі. Доїхавши до Брендону, „товариш" забрав від Барана 25 долярів і викинув з вагона тоді, як потяг був у руху, в наслідок чого він розбив собі чоло. Обрабований і покалічений Баран доніс про своє нещастя поліції, але вона нічого не може зробити, бо Баран не знає добре як виглядав його „товариш" недолі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

(7)

— А то пес! — Анна говорила до себе. — Гадає, що він у себе дома. У него мабуть жадна наймичка й одної доби не вдержить. Хиба закличу до него панну. Нехай і її вкусить!

Анна пустилася до виходу, але в порозі зупинилася, бо в сінях побачила Віру.

— Паннуню, вже є! — крикнула.

— Хто такий? — Віра спитала.

— Гамериканець.

— Є? То хиба від саду зайшов.

— Від саду. Привів його Мошко... Скажіть паннуню, чи вони всі такі, ті Гамериканці? Вередує, скаче, сичить як та гадина. Всьо йому не рехт. Давайте собі самі з ним раду. Я й так не до холерників найнялася, а до коров.

— То не холерник, то мій вуйко.

— Він ще гірше, як холерник. Він сама холера!

Анна відійшла, полишаючи на порозі саму Віру. Віра аж присіла, так тісти в спальні закричав:

— Буде раз вже та кава?! Але без цикорії, і не помий з ячменю!

— Справді по американськи. — Віра подумала.

В тій хвили радник вийшов зі спальні і задивившися на Віру, подумав:

— Ся покоївочка, то вже цілком инша пара кальошів. Від такої, то й з ячменем кава буде смакувати.

Побачивши його без сурдута і камізолі, Віра стрепенулася і подалася в зад.

— Нічо, нічо! — радник звернувся до неї, виступаючи на середину комнати. — Ходи близше. Як не голий.

— І свій, — Віра додала. — Добрий день, вуйку!

Підбігла до него, вхопила руку і поцілувала. Радник сконфужений вихопив руку і скартав її.

— Дівчино, що ти робиш?! Не соромно тобі мущину цілувати в руку?

— Я, вуйку, так як повинно бути між нами: Зачинаю від руки.

По тих словах поясненя, обіймила його за шию і поцілувала в уста.

На радника впало се неожидано, де аж не сконфузило його. В перший хвилині й свідомий не був, що сталося. Цілком автоматично, не думаючи, що робить, на її цілунок зааргував так, що обнявші її пригорнув цілу дівчину до себе, став з великим імпетом вицілювати. Пустив, аж коли вона крикнула:

— Вуйку, досить!

— Тепер вже ти опікуйся мною, — говорив, позираючи ласо на дівчину. — Тамтой кочкодан нехай не показується сюди, бо викину за двері!

— Не сердьтеся, як вона що нетямуче зробила. То добра дівчина, тільки ще не має вправи.

— Але відки я, за мої гроші маю терпіти? Вона на кім иншім нехай вчиться.

— Вже її не пришлю сюди. Сама всьо зроблю.

Радник одною рукою обняв її за стан.

— Так буде найліпше, — сказав, другою рукою порпаючи в кишени. — Не пожалуєш.

— Чи ти вже бачила американскі гроші? — спитав, витягаючи з кишені доляра і показуючи їй. — Поки що, маєш се на памятку.

Радник всунув доляра дівчині за пазуху, досить глубоко, з вдоволення завертаючи очима. Віра соромливо відхилила голову і коли се льокованнє капіталу задовго тревало, викрутилася з його руки і відступила пару кроків.

— Вибачайте, що відійду — сказала, — але хочу принести вам каву. Ручу, що без цикорії і без ячменю.

— Принеси, принеси серденько. Але принеси, не пришли. Не хто иншій тільки ти.

— Я зробила каву власними руками, наллю власними руками і власними руками принесу.

— І власними устоньками покушай, чи добра. Від твоїх усточок вона стане ліпша. І цукру не треба буде.

— Вуйко поет? — спитала сміючися і вийшла.

— Се але, покоївочка! — радник говорив до себе. — Гарненька, най її чорт вазьме! А устонька, які солодкі! Як поцілує, як пригорнеся, як цілувати її, то... ах! таке роскішне тепло йде по тілі... Якась інтелігентна, ошліфована. Правда, що й зіпсована дівчина. Як би не зіпсована, то, хоч вона тільки покоївка, не позволила би першому ліпшому обіймати себе, цілувати і доляра пхати за пазуху. Мабуть попсували її літники. Чимало є таких, що полюють на молоді дівчата, використовуючи брак досвіду й легковірність. На добавок, гріх має велику силу. Се мусить вже мати деяку практику з мущинами. Не знати, як далеко можна з нею зайти, всеж таки не буде мені скучно тут. Бо вона й огляду має і робить вражіннє інтелігентної дівчини. То не такий неуклюжий, необтертий і тумановатий штурпак, як та Анна. Жид мав панський розум, що мене привів сюди... Вона зараз прийде сюди з кавою. Мушу на себе взяти сурдут. Хоч з такою не треба церемонитися, то всеж таки воно романтичнійше, як придержуватися товариських форм.

Радник взяв камізолю і сурдут, які повісив на поруччі крісла і став на себе назад натягати.

Віра відійшла, не так по каву, як на те, щоби вихопитися з рук мнимого вуйка. Від того привитання вона ціла горіла. Їй видалося, що сей вуйко переступив межі права, яке до неї давало йому його вуйківство. Пішла до мами. Муркова вже від Анни знала, що Американець приїхав.

— Ну? — мама спитала. — Яке вражіннє зробив на тебе твій вуйко? Приязний? Вдоволений з хати?.. Ти чого ціла така червона?

— Бо... бо... той вуйко...

— Ну? Що, той вуйко? Може невдоволений з чого? Нарікає? Вже Анна казала мені, що вередує.

— Не скажу, щоби нарікав, або був з чого невдоволений. Бодай я не чула. Невдоволений був тільки з Анни.

— То чогож ти так почервоніла?

— Бо... бо... мама питала, чи він приязний. Я скажу, він заприязний. За сильно вицілував мене, обіймав мене... Взагалі поводиться не так поважно, як вуйко.

— Обіймав тебе і вицілював тебе, бо ти дитина, він твій вуйко. Вуйко аж з Америки, котрий тебе ще не бачив.

— Колиж бо він так не хабаво...

— Дурна ти! Нахабно, чи не нахабно, то він таки твій вуйко.

— Мені соромно...

— Говори до неї! Кажу тобі, що як пригорне до себе, або поцілує вуйко, то цілком так, якби поцілував, як би дитину пестив рідний тато. Мабуть тими цілунками, які тобі так соромні, виладувалася його втіха і його вдоволення, що він до нас причалив. Се вдоволення треба піддержувати. Нехай цілує досхочу. Не бороні. Навпаки. За кождий його цілунок подякуй двома. Раз в руку, раз в уста.

— Колиж бо він руки ховає.

— Бо ти вже підросла і, побиш вражіннє дівчини. Всеж таки ти дитина, отже цілуючи руку, ти все повинна насамперед хапати за руку. То вже його діло, чи він позволить. Ідиж вже. Занеси каву, щоби довго не ждав.

Віра побігла до кухні. Муркова воркотіла до себе:

— А то дурна гуска! Їй соромно, як цілує вуйко... Як я була в її літах, то на мене цілунки й цілком чужих хлопців уже не робили ніякого вражіння, а вона збентежена, бо... поцілував вуйко!.. Не диво. Тут в тих горах вона як в монастирі і не має практики. Бо хтож тут поцілує її? Я, тай... знов, я.

— Добре мамі казати, — Віра думала, наливаючи в кухни каву. — Добре мамі казати, що вуйко, то неначе тато. Що правда, я не всю правду сказала мамі. Я сказала, що цілував і пригортав, але не сказала, як. Цілуючи, він неначе хотів ті мої уста... або я знаю?.. Випити, висмоктати, чи що! Пригортаючи до себе, робив се так крепко, неначе би хотів мене цілу вдушити в своє тіло. Хоч мама каже, що цілунки вуйка, то неначе батьківські цілунки, але вони якісь не такі, якими бувало обсипував мене небіщик тато. Від уст вуйка йшло по цілім тілі якесь таке тепло... Окрім тата й мами, ще ніхто не цілував мене, не пригортав до себе. Я, буває цілу ніч не сплю, думаючи, як то є, коли любий хлопець цілує любу дівчину. А воно мабуть є ось так, як було від цілунків того вуйка. Коби не те, що не личить, то не тікала би я...

Віра поставила на дощці порожне горнятко, срібну ложечку, горнятко зі сметаною, цукор, булки, масло і ніж... Взяла дошку і вийшла з кухні. Ідучи до „вуйка", думала далі:

— Мама полює на него. Надіється, що він маму возьме. Ледви чи з мамою схоче жениться, як стане частійше вицілювати мене і пригортати до себе... Ще й як я, на приказ мами буду до того захочувати його, платячи за його цілунки двома моїми. І такий старий може вдуріти, та простягнути руку по такого дітвака, як я. Хоч я не вдурію, бо він мій би бути моїм батьком, то всеж таки через мене не запряже собі голови мамою.

— Нарешті вже є кава! — радник скрикнув врадуваний, коли Віра увійшла в його комнату. — Добре, що вже є, бо я зівби вола з рогами... до того ще й тебе цілу.

Віра поставила дошку на столі і кажучи „прошу", хотіла відійти. Радник заступив їй дорогу, взяв за руку і тягнучи її за собою до стола, сказав:

— А ти чого відходиш? Без тебе не буде мені смакувати.

— Ви при иді все мусите мати когось? — спитала весело. — Зараз побіжу до стайні і закличу Анну.

— Тьфу! — радник сплюнув. — Про се опудало й не згадуйте мені, бо не буду їсти. За таким концепт скараю тебе. Сідай ось тут!

Радник обняв стан дівчини, сів на кріслі і тягнув її до себе, силуючи її сісти на його коліна. Віра стала викручуватися з його обіймів.

(Далі буде)

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПОРТ ДЖЕРВИС, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 198, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудесь о шестій годині пополудни, дня 18-го червня в Івана Аліксандрович, 9 King St. На порядк унарад важні справи до полагодження, як справа Сиротинця і ин. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг в означеній годині. Неприбувший член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Никола Ковалець, предс.; І. Кузів, кас.; В. Огорілка, секр.

АКРОН, О. Отсим повідомляєся всіх членів Бр. Сош. св. Духа, від. 295, що піврічні збори відбудуться в неділю, дня 20. червня, в церковній гали о годині 1.30. Обовязком всіх членів явитися на сих зборах. — В. Пільгуй, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сим подаєсь до відома, що Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, відбуде свої місячні збори дня 20-го червня о першій годині в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прибути на означений час. — Ник. Ковталюк, рек. секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Отсим подається до відома членам Запорожської Січи ім. Б. Хмельницького, від. 245, що мітінг відбудеться в неділю, дня 20. червня в гали Народного Дому, о год. 2-ій. Присутність всіх членів конечна. Батько Союз будує Сиротинець і тому прохає нас, як своїх дітий, дати від себе дар на цю високо взнеслу інституцію і тим ратувати честь нашої нації, щоб наші діти не тинялись під чужим плотом як нас не стане. Тмоу ми віримо, що трентонська Січ відгукнеться щиро та достойно дасть свою козацьку належитість. — І. Мороско, предс.; Й. Сабат, кас.; В. Гасій, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 269, повідомляє своїх членів, і членкинь, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 19. червня, о год. 7.30 вечером в гали В. Дуди. Проситься кождого члена явитись на час а не дві або і три години пізнійше. Пригадуєсь тим членам, котрі ще не вписали своїх дітий, щоби зробили се на сих зборах. Повідомляєсь також, що буде вибір кандидатів на уряд. Неявившийся член платить кару після статута. — Заряд Товариства.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Богд. Хмельницького, від. 22, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеся дня 19-го червня, в суботу, в гали церковній, 162 N. 5th St., о год. 7.30. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Рівнож будеться принимати нових членів без вступного. Члени, не вирівнавші своїх вкладок, будуть суспендовані. Неявившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Заверуха, предс.; М. Баглай, секр.

ТАВНТОН, МЕСС. Тов. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудесь в неділю, дня 20. червня в Ігол Гол, на Леонард ул., о год. 2-ій пополудни. Проситься всіх членів явитись на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Загостить до нас пан О. Рекрут в справі Сиротинця У. Н. Союза, тому прибудьмо всі на спільну нараду. Член, маючи оправдану причину не бути на мітінгу, має повідомити секретаря. Неявившийся член заплатить кару дол., а урядник 2 дол. — К. Сідзінський, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Тов. Тараса Шевченка, від. 42, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, дня 20. черняя, о год. 2-ій пополудни під ч. 237 Hope Ave. Проситься всіх членів прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Рівнож проситься довгуючих членів прибути на мітінг та вирівнати свої залеглости. В противнім разі будуть суспендовані. — В. Лелет, предс.; О. Свитак, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 73, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеся дня 20. червня, в неділю, о першій годині пополудни в Базар Гали, 155 Willard Ave. Кождий член повинен прийти на піврічний мітінг. Члени, котрі не вирівнатюь своїх вкладок, будуть суспендовані. — Секретар.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться дня 20-го червня, в неділю, о год. 2-ій пополудни в гали під словенським костелом. Проситься всіх членів явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження; буде також справа пікніку, котрий відбудесь 4. липня. — Уряд Братства.

ШИКАГО, ИЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, повідомляє усіх членів, що мітінг відбудеться в неділю, дня 20. червня, о годині 1-ій, зараз по Службі Божій, в церковній гали при Ірі і Робей ул. Кождий член мусить прибути на мітінг, бо е дуже важні справи, котрі не терплять проволоки. Довгуючі члени конечно мусять свої довги вирівнати до 20. червня. — Ник. Сливинський, фін. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, подає до відома всім своїм членам і членкиням, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 20. червня с. р., в гали Тов. Дому, 409 N. Geddes St., точно о год. 2-ій пополудни. На сей мітінг проситься всіх членів явитися, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. Також подається до відома тим, що хотять бути членами нашого Товариства, нехай прийдуть на мітінг, а ми їх радо приймемо без вступної оплати до Тов. і У. Н. Союза. — М. Малімон, предс.; І. Лесюк, секр.

САВТ БЕТЛЕЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться дня 20. червня 1926 р. о год. 1-ій пополудни там, де звичайно. Кождий член повинен явитися на сей мітінг, бо буде вибір нового касієра. Проситься тих, котрі підлягають карі, щоби заплатили на піврічнім мітінгу, бо коли ні, то будуть суспендовані. — Василь Підганний, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300, подає до відома всім своїм членам, що мітінг переноситься на слідуючу неділю, то є 27-го червня, тому що на 20-го червня припадає пікнік церковний. Піврічний мітінг відбудеться в липни. Упоминається контрольорів, щоби переглянули книжки. — П. Співаний, секр.

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ.

Хто зміняє свою адрес у,нехай долучить почтову марку за 10 центів і вишле сю картку на адресу:

До Адміністрації „Свободи":

Залучаючи почтову марку на 10 центів прошу змінити мою адресу..

Моя стара адреса була:

Число відділу..........

Імя ....

Улиця ....

Почта ....

Нова адреса є:

Число відділу..........

Імя ....

Улиця ....

Почта ....

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Генрі Борбо.

ПРАВОТАР.

До канцелярії адвоката, доктора Гайзнера входить старий, худий та високий мужик і сміючись до писарів, витається голосно з адвокатом:

— Добрий-день вам, пане дохтор!

— Дзінь-добрий, пане Тісарчук!

Адвокат низький, коротко-цийкий, білі як крейда руки гей понапухали, салом набрескла твар велика гей у корови, очі пулькаті бігають з гори на долину на білку порисованім червоними жилками, ніс довгий як кущка, вуса голені, а між широкими губами два ряди золотих зубів, які не уміють тихонько вимовити букву „х".

Тісарчук мав високе чоло, гострий ніс закривлений, уста уложені так наче гордувалиб усім окруженнем, вус підкручений, брови як дві щіточки, сиві очі до половини вкриті повіками, а голову лису аж до самої шиї.

Видобув з бесаг звязаного ґотура і гордо поклав його перед адвокатом.

— Це на рахунок, аби-сте мали силу провадити мій процес.

— Зраубшіцували-сте?

— А що-ж!

— То чому ви його не схарчували?

— А де-ж цей харч для хлопа? Беріть, беріть, пане дохтор, та пожиткуйте здорові із своєю панею.

Адвокат запитав, як називається тая дика птаха, а Тісарчук відповів, що то дикий когут і що його мясо дуже вкусне тай дає таку силу, що вже по одній вечері може ґазда із своєю ґаздинею сподіватися сина.

Адвокат засвітив очима, а відтак позівнув і засвітив зубами тай приказав занести ґотура до кухні.

Тісарчук був звісний крутар в суді, старий правотар, „раубшіц", що вічно мав придибашки й спори з побережниками та лісничими, сварку із сусідами, все пересиджував в суді і або когось він позивав або його хтось позивав.

Якась тайна сила тягнула його до суду, так як пяницю до коршми. Що дня мав процес у суді, а коли випав йому вільний день, то суперечався із своєю сімєю.

Ті безмастанні процеси підкопували його талан. Але в міру як його талан скапувався — росли його процесові відомости і він навчився добре, як має себе боронити. Майже в кожному реєстрі було його імя і прізвище і весь персонал судовий знав його добре. В суді був він вдоволений і усміхнений. Приязно витався із судовими підурядниками та знакомими війтами, а суддям кланявся низенько. Боронився завзято і коли програв, то не обявляв ніякого збентеження, тільки спокійно усміхався, начеб був певний, що у висшім суді двічи виграє.

Адвокат Гайзнер вже шість разів оборонив його від тюрми. Але вся сільська голота переслідувала і гнала його наче дику звірюку і хвиля його руїни була близька.

• • •

Сьогодня гнітила його дуже тяжка і поважна справа.

— Колиб ви, Тісарчуку, збірували заплатити бодай тому Лукинови — говорив адвокат — тоді звернувся би я о прольонґату до прочих ваших приятелів. Лукин стоїть в книзі ґрунтовій на першім місци і я нічого не вдію. А якби ви Лукинови заткали рот, тоді я маю розвязані руки і роблю вам рекурс. Розумно?

— То не туди йде, пане дохтор, бо я доста набідувався, заки назичив тих смучих грошей, а тепер маю ще ломити собі голову, як їх віддати?

• • •

Авокат писав рекурси аж слинився, але то не помогло — прийшло до ліцитації Тісарчукового майна.

Тісарчук посоловів.

Як-жеж! він має вийти з хати, в якій його дедя, дід і прадід родилися й на лавици лежали? Його мають прогнати з цеї землі, яку він і його предки своїм потом зливали? Тепер на старість має собі і жінці торби шити? Перед селом і містом має стид приймати?

Впав як буря до канцелярії адвоката у капелюсі на голові і засвітив очима як кіт:

— Чи то на-правду так пішло? — запитав задиханий.

— Що пішло?

— Ви ще питаєте?

— Ну що таке?

— Та-же мій маєток!

— Ну?

— Кажуть, що пішов на ліцитацію!

— Ну, а кудиж мав піти?

— А на-що я вас наймив?

— То я мав за вас платити?

— А голова ваша де?

— На-що вам моя голова?

— Було відразу так казати!

— Я вам не казав, щоб ви Лукинови заплатили?

— То Лукин мудрійший як ви?

— То безличність!

— Ні, то рабунок!

— Який рабунок, я-ж — адвокат!

— То так робиться?

Адвокат повидів Тісарчукову лють і піддався:

— Прошу сідати, пане Тісарчук, ви були і будете Тісарчук!

— Або я що кажу?

— Прошу сідати, якось-то буде, вони не важуться викидати вас з хати і з ґрунту.

— Що, мене? Най лишень трібують — а пушка на-що? Вистріляю як ворони!

Адвоката, що на Тісарчукових справах відбував свій новіцият, непокоїла така грізна бесіда і він поклав Тісарчукови руку на плече та лагідними словами утихомирював свого клієнта:

— Тісарчуку, ви знаєте, що я ваш приятель. Я борюся разом з вами як лев, але коли ми остаточно програли, то мусимо врешті піддатися так, як на війні піддаються побіджені. Стріляти ви нікого не стріляйте, бо то пахне тюрмою!

— Що мені тюрма! — крикнув Тісарчук і заскреготав зубами.

— Вам не ялося в тюрмі сидіти!

— То робіть щось, пане дохтор, якусь репліку, чи зажаління, чи яку там нужду!

Адвокат здвигнув раменами, а Тісарчук, видячи його безрадність, став відгрожуватися, що всіх еґзекуцийників вистріляє до лаби і гримнув дверми тай вийшов.

На другий день прийшов справді до його хати еґзекутор, застукав у двері, здоймив рогату шапку і прочитав якусь грамоту тай заявив, що має його викинути з хати і ґрунту.

Тісарчук затиснув кулак і ударив еґзекутора межи очи так сильно, що йому з носа кров почуріла, а окуляри потерлися на дрібні кусники.

Та біда не спить. На другий день прийшов другий еґзекутор із шандарами і побережниками, які прикликали також Тісарчукового сина і зятя.

Тісарчук їх всіх не злякався і кинувся на всіх як вовк недострілений. Звалив на землю еґзекутора і шандарів, але побережників таки не зміг і серед метушні і бійки упав і сам на землю. Побережники скували його швидко і передали шандарам, а шандарі повели через села до міста у тюрму.

Коли про те все довідався адвокат, дуже злостився:

— Це-ж бунт проти влади — це злочин з §. 81 карного кодексу — це тяжка кара і нема оборони.

Але оборону приняв і заплату також.

У Суді видів адвокат, що не годен свого клієнта оборонити і став розповідати таку місцеву історійку:

„Головний надпрокуратор Дупінський мав перевести урочистіть отворення апеляцийного суду і в своїй святочній бесіди пригадав зібраним членам суду їх публичні обовязки. Коли звернувся до еґзекуторів, то давав їм таку раду: ви, панове, любіться самі між собою, бо ніхто вас не любить"!

Ця історійка розсмішила суддів і вони засудили Тісарчука на два місяці тюрми.

Тісарчук відсидів врешті свою кару і вступив на службу до адвоката. Мав легку службу, бо мав тільки навертати мужиків до канцелярії свого службодавця. При тій нагоді міг все заглядати до суду і прислухуватись розправам та помагати радою тим, що обіцяли йому готівку і закуску.

Та не довго він робив службу. Старість і втрата вітцівщини скорчили його і підірвали.

Як умирав, то казав прикликати д'собі адвоката і йому прошепотів:

— Нагодував я вас, адвокатів, тай навалявся я тими судами, а тепер я вже законився тай іду до иншого суду — що буде і мене і вас всіх судити.

Тай відійшов...

Переклав **Марко Черемшина.**

З БРАЗИЛІЙСЬКОГО ПЕКЛА.

„Український Хлібороб", що виходить в Уніон да Вікторія (Бразилія), містить велику статтю на тему торговлі нашими людьми, яких обдурює урядовець підприємства „Американсько-польська торговельна комісія в Бразилії". Жид Ібрагім Конвіссер, що оповідає між бразилійськими кольоністами про велику місію переселення трох міліонів українських громадян до Бразилії. Одночасно португальська преса малює такі жахливі сцени перевозу згаданим товариством наших кольоністів: „379 Українців їдуть до Порто Алеґре полумертвими з голоду, внаслідок занедбання, з вини обманчивої компанії" (товариства). На пароході, на якім вертався до Бразилії з Європи редактор „Українського Хлібороба", Петро Карманський, їхало 150 осіб українських родин з Бессарабії, а 20 родин находиться в бараках в Уніон да Вікторія. Є це хитра переселенча акція, бо відомо, що бразилійський уряд не в силі занятись поселенцями. Румунські і польські підприємства заманюють золотими обіцянками наших легковірних селян до Бразилії, де кидають їх на поталу долі.